

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 45 0 Rs 044076 24 Rev
Sarajevo, 05.11.2024. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sutkinja: Mirsade Čaušević-Dučić kao predsjednice vijeća, Svjetlane Milišić-Veličkovski i Snježane Malešević, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja: 1. M.B. iz G., Ulica S. v. b. broj ..., 2. B.M. iz N.G. – U., H.S. broj ..., 3. S.D. iz G., F. broj ..., 4. B.H. iz G., R. broj, i 5. M.M. iz M., M. b.b, koje zastupaju punomoćnici Selma Demirović-Hamzić i Alen Gračić, advokati iz Sarajeva, Ćemaluša broj 2, protiv tuženog Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, Ministarstvo za privredu, Goražde, koga zastupa zastupnik po zakonu Kantonalno pravobranilaštvo Bosansko-podrinjskog kantona, Goražde, radi utvrđenja povrede prava na jednako postupanje i naknade štete, vrijednost spora 10.100,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja M.B., B.M. i M.M. protiv presude Kantonalnog suda u Goraždu broj: 45 0 Rs 044076 24 Rsž od 08.02.2024. godine, u sjednici vijeća održanoj 05.11.2024. godine, donio je sljedeću:

P R E S U D U

Revizija se odbija u odnosu na odbijajući dio drugostepene presude (stav prvi), a odbacuje u odnosu na ukidajući dio drugostepene presude (stav drugi).

Odbija se zahtjev revidenata za naknadu troškova nastalih u povodu revizije.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Goraždu broj: 45 0 Rs 044076 22 Rs od 16.11.2023. godine, stavom I izreke, odbijen je tužbeni zahtjev kojim je traženo da se utvrdi da je tuženi povrijedio pravo na jednako postupanje prema tužiteljima u odnosu na državne službenike i namještenike drugih kantona, na način što je propustio blagovremeno i u zakonom ostavljenom roku izvršiti zakonsku obavezu donošenja usaglašenih kantonalnih propisa iz oblasti plata i naknada u skladu sa odredbama Zakona o platama i naknadama u organima vlasti FBiH i time onemogućio utvrđivanje visine i obračun isplate odgovarajuće plate po istim osnovnim koeficijentima, kao i namještenicima drugih kantona.

Stavom II izreke tuženi je obavezan isplatiti tužiteljima sljedeće iznose:

- M.B. na ime naknade materijalne štete za period od 01.01.2019. godine do 31.12.2021. godine iznos od 2.039,24 KM, sa zakonskim zateznim kamatama počev od 10.06.2022. godine pa do konačne isplate;
- B.M. na ime naknade materijalne štete za period od 01.01.2019. godine do 31.12.2021. godine iznos od 2.053,79 KM sa zakonskim zateznim kamatama počev od 10.06.2022. godine pa do konačne isplate;
- S.D. na ime naknade materijalne štete za period od 01.01.2019. godine do 31.12.2021. godine iznos od 821,28 KM sa zakonskim zateznim kamatama počev od 10.06.2022. godine pa do konačne isplate;

- M.M. na ime naknade materijalne štete za period od 01.01.2019. godine do 31.12.2021. godine iznos od 106,97 KM sa zakonskim zateznim kamatama počev od 10.06.2022. godine pa do konačne isplate, sve u roku od 15 dana.

Stavom III odbijeni su tužbeni zahtjevi tužitelja preko dosuđenih iznosa, i to: tužitelj M.B. za iznos od 6.531,30 KM, tužitelj B.M. za iznos od 6.576,92 KM, tužiteljica S.D. za iznos od 7.771,52 KM i tužitelj M.M. za iznos od 8.616,33KM.

Stavom IV izreke određeno je da se tužba tužitelja B. H. protiv tuženog smatra povučenom, dok su stavom V obavezani tužitelji da tuženom nadoknade troškove parničnog postupka u iznosu od 747,80 KM u roku od 15 dana.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Goraždu broj: 45 0 Rs 044076 24 Rsž od 08.02.2024. godine, stavom prvim izreke žalba tužitelja je odbijena i prvostepena presuda potvrđena u odluci iz stava I izreke, dok je stavom drugim žalba tuženog uvažena i prvostepena presuda ukinuta u odluci iz stava II, III i V izreke, te je predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Protiv drugostepene presude reviziju su blagovremeno izjavili tužitelji M.B., B.M. i M.M. zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da ovaj sud reviziju usvoji i pobijanu drugostepenu presudu preinači tako što će u cijelosti usvojiti tužbene zahtjev tužitelja, a tuženog obavezati da im naknadi troškove postupka, uključujući troškove sastava revizije u iznosu od 1.200,00 KM, uvećano za 17% na ime PDV-a; odnosno da drugostepenu presudu ili obje nižestepene presude ukine i predmet vrati drugostepenom ili prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Tuženi je u odgovoru na reviziju osporio dopuštenost revizije i osnovanost revizijskih navoda, te predložio da se revizija odbaci, odnosno odbije.

Ispitujući pobijanu presudu u smislu odredbe člana 241. stav 1. Zakona o parničnom postupku¹, ovaj sud je odlučio kao u izreci.

U postupcima koji se vode po tužbama za zaštitu od diskriminacije, kakav je i konkretni postupak, revizija je uvijek dozvoljena u skladu s odredbom člana 13. stav 2. u vezi s članom 12. Zakona o zabrani diskriminacije². Iz tog razloga ovaj sud nalazi da je bez značaja za meritorno odlučivanje o reviziji prijedlog revidenata da se revizija dopusti na osnovu člana 237. stav 3. Zakona o parničnom postupku, kao i prigovor tuženog da revizija nije dopuštena zbog toga što nisu ispunjeni uslovi iz tog člana.

Revizija nije osnovana u odnosu na odluku iz stava prvog pobijane presude, dok u pogledu odluke iz stava drugog drugostepene presude revizija nije dopuštena.

Odredbom člana 237. stav 1. Zakona o parničnom postupku, propisano je da stranke mogu izjaviti reviziju protiv pravomoćne presude donesene u drugom stepenu u roku 30 dana od dana dostave prepisa presude. Revizija se, dakle, u skladu s citiranom zakonskom odredbom, ne može izjaviti protiv drugostepene odluke koja nije pravomoćna.

¹ „Službene novine Federacije BiH“ br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

² „Službeni glasnik BiH“ br. 59/09 i 66/16

Revidenti podnesenom revizijom pobijaju drugostepenu presudu u cijelosti, međutim, stavom drugim izreke te presude žalba tuženog je uvažena i prvostepena presuda ukinuta u odluci iz stava II, III i V izreke, te je predmet u tom dijelu vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje. Drugostepena odluka, dakle, u dijelu kojim se prvostepena presuda ukida i predmet vraća na ponovno suđenje prvostepenom sudu nije postala pravomoćna, pa revizija tužitelja u odnosu na taj dio drugostepene odluke nije dopuštena, zbog čega ju je valjalo odbaciti primjenom člana 247. st. 1. i 2. Zakona o parničnom postupku.

U preostalom dijelu revizija tužitelja je dopuštena, ali nije osnovana.

Bez osnova je revizijski prigovor povrede odredaba parničnog postupka učinjene u postupku pred drugostepenim sudom.

Protivno pravnom rezonovanju revidenata, obrazloženje pobijane presude sačinjeno je u svemu saglasno odredbama člana 191. stav 4. Zakona o parničnom postupku, jer je drugostepeni sud u obrazloženju izložio zahtjeve stranaka i njihove navode o činjenicama na kojima se ti zahtjevi zasnivaju, dokaze i ocjenu dokaza, te propise na kojima je zasnovana presuda, zbog čega su suprotni navodi revidenta neosnovani. Ovaj sud nalazi da je drugostepeni sud, pravilno primjenjujući odredbu člana 231. Zakona o parničnom postupku, u obrazloženju svoje presude ocijenio sve žalbene navode koji su od odlučnog značenja sa aspekta predmeta spora, pa je s obzirom na sve izloženo, neprihvatljiv prigovor revidenata da drugostepena presuda ne sadrži detaljno obrazloženje kakvo se zahtijeva prema standardima iz člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama.

U pogledu obrazloženja odluke o tužbenom zahtjevu za naknadu materijalne štete, ovaj sud ukazuje da je revizija u odnosu na taj dio pobijane drugostepene presude nedozvoljena, kao što je već obrazloženo, jer je prvostepena presuda u tom dijelu ukinuta i predmet vraćen na ponovno suđenje.

Tvrđnja revidenata da je u postupku pred nižestepenim sudovima izostala analiza relevantnih dokaza, protivrječna je revizijskim navodima da je među parničnim strankama činjenično stanje nesporno, jer, ukoliko je to slučaj, onda nije ni moglo doći do povrede pravila parničnog postupka koja se odnose na ocjenu dokaza. Neovisno o tome, ovaj sud nalazi da je prvostepeni sud, suprotno prigovoru revidenata, izvedene dokaze ocijenio u skladu sa odredbom člana 8. Zakona o parničnom postupku i na osnovu slobodne ocjene tih dokaza, te nespornih navoda parničnih stranaka, utvrdio sporne činjenice odlučne za ovaj spor. Stečeno uvjerenje o odlučnim činjenicama prvostepeni sud je opravdao logičnim i uvjerljivim razlozima, koje je u cijelosti prihvatio i drugostepeni sud, pa se ovaj revizijski prigovor ne može prihvatiti.

Nije ostvaren ni revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari, u revizijskoj fazi postupka, je zahtjev tužitelja za utvrđenje diskriminacije. Tužitelji svoje zahtjeve zasnivaju na tvrdnji da im je tuženi povrijedio pravo na jednako postupanje, na način što je propustio u zakonom ostavljenom roku izvršiti zakonsku obavezu donošenja usaglašenih kantonalnih propisa iz oblasti plata i naknada u skladu sa odredbama Zakona o platama i naknadama u organima vlasti FBiH i time onemogućio utvrđivanje visine i obračun isplate odgovarajućih plata po istim osnovnim koeficijentima, kao namještenicima drugih kantona.

Iz pravno relevantnih činjeničnih utvrđenja nižestepeni sudovi proizlazi: da su tužitelji zaposleni kod tuženog u svojstvu državnih službenika i namještenika; da su tužiteljima u utuženom periodu obračun i isplata plata vršeni na osnovu Uredbe o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plate rukovodećih i ostalih državnih službenika u kantonalnim organima državne službe³; da tuženi nije usaglasio svoje propise koji regulišu pitanje plata državnih službenika i namještenika u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde sa Zakonom o platama i naknadama državnih službenika Federacije BiH; da je dana 28.12.2021. godine donesen Zakon o platama i naknadama u organima vlasti BPK Goražde; da je na osnovu vještačenja od strane vještaka ekonomske struke utvrđena razlika plata koje su tužitelji primali i plata obračunatih u skladu sa Zakonom o platama i naknadama u organima vlasti Federacije BiH.

Na osnovu ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev tužitelja za utvrđenje diskriminacije primjenom odredaba čl. 1, 5, 6, 9, 57, 59, 60, 61. i 63. Zakona o platama i naknadama u organima vlasti Federacije BiH (u daljem tekstu: Zakon o platama i naknadama)⁴ i čl. 2. i 15. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije, uz obrazloženje da je obaveza kantona bila da donesu propise iz oblasti plata i naknada usklašene sa Zakonom o platama i naknadama, ali da nije propisana direktna primjena federalnog zakona u okolnostima ako kantoni ne donesu propise u određenom roku.

Prvostepeni sud je djelimično usvojio zahtjeve tužitelja za naknadu materijalne štete na osnovu odredaba čl. 172. i 189. stav 1. i 3. Zakona o obligacionim odnosima, te člana 6. stav 2. i 3. Zakona o platama i naknadama u organima vlasti Federacije BiH, zaključujući da im je tuženi pričinio štetu koja se ogleda u razlici između plate koju su primili i plate u iznosu od 70% prosječne neto plate isplaćene u FBiH, dok je tužbene zahtjeve tužitelja preko dosuđenog iznosa odbio.

Odlučujući o žalbama tužitelja i tužene protiv prvostepene presude, drugostepeni sud je, u pogledu dijela zahtjeva za utvrđenje povrede prava na jednako postupanje prihvatio činjenične i pravne zaključke prvostepenog suda, te je žalbu tužitelja u tom dijelu odbio i prvostepenu presudu potvrdio, navodeći da Zakonom o platama i naknadama nije propisan jedinstven način utvrđivanja plata državnih službenika i namještenika na nivou svih kantona, te da se tim zakonom samo određuje načelni okvir, smjernice i elementi za usklađivanje kantonalnih zakona sa federalnim zakonima, dok je u isključivoj nadležnosti kantona da svojim propisima odrede plate državnih službenika i namještenika kantona. U dijelu koji se odnosi na odluku o zahtjevima za naknadu materijalne štete, drugostepeni sud je prvostepenu presudu ukinuo cijeneći da je prvostepeni sud prekoračio tužbeni zahtjev.

Ovakav pravni zaključak drugostepenog suda nije doveden u pitanje navodima revizije.

Bez osnova revidenti istrajavaju na prigovoru da je pogrešan zaključak nižestepeni sudovi da državni službenici različitih kantona ne mogu biti uporedna grupa za utvrđivanje diskriminirajućeg postupanja tuženog, te da je izmjena federalnog propisa usvojena s ciljem da se izjednače koeficijenti za obračun plata državnih službenika i namještenika u svim kantonima u Federaciji BiH.

U prvom redu, ovaj sud konstatuje da tužitelji tokom postupka nisu ni dokazivali visinu plata zaposlenih u organima vlasti u drugim kantonima, niti su ukazali na konkretne kantonalne

³ „Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj 11/07

⁴ „Službene novine Federacije BiH“ br. 45/10, 111/12, 20/17, 22/19 i 94/20

propise drugih kantona kojima se utvrđuje plata viša u odnosu na njihovu, pa je pravilan zaključak nižestepeni sudovi da nisu učinili niti vjerovatnim postojanje različitog postupanja u odnosu na tu uporednu grupu. Naprotiv, tužitelji, radi utvrđivanja iznosa plata za koje smatraju da im pripadaju, vrše obračun korištenjem koeficijenata koji se primjenjuju za obračun plata državnih službenika i namještenika federalnih organa vlasti – što je bez značaja za odlučivanje o osnovanosti tužbenog zahtjeva.

Nadalje, razlike u iznosima plata između pojedinih kantona, ukoliko postoje, rezultat su ustavnog uređenja Federacije Bosne i Hercegovine.

Prema odredbi člana III/4. 1) Ustava Federacije BiH, kantoni imaju sve nadležnosti koje nisu izričito povjerene federalnoj vlasti, te su posebno nadležni, između ostalog, i za finansiranje djelatnosti kantonalne vlasti. U skladu s odredbom člana V/6. e) i f) Ustava Federacije BiH, kanton donosi propise za izvršavanje kantonalnih nadležnosti i usvaja budžet kantona, te donosi zakone o oporezivanju i na druge načine osigurava potrebno finansiranje.

Shodno navedenim ustavnim odredbama, Zakonom o platama i naknadama, kojeg donosi federalni zakonodavac, definisana su načela, elementi, način i rokovi za određivanje neto plate zaposlenih u kantonalnim organima vlasti, ali parametre za određivanje tih plata, u skladu s načelnim okvirom iz navedenog federalnog zakona, utvrđuju vlasti svakog kantona pojedinačno.

Imajući u vidu navedene zakonske i ustavne odredbe, iz kojih proizilazi isključiva nadležnost svakog kantona da prema svojim potrebama i mogućnostima odredi visinu plate svojih uposlenika, poštujući načela i elemente za određivanje osnovice i koeficijenata propisane federalnim zakonom, tužitelji nisu učinili vjerovatnim da bi ih tuženi mogao diskriminisati isplatom manjih plata u odnosu na plate državnih službenika i namještenika u drugim kantonima Federacije BiH.

Pravilno u tom smislu nižestepeni sudovi zaključuju da ne postoji zakonska odredba kojom se državnim službenicima i namještenicima zaposlenim u kantonalnim organima vlasti garantuje ista plata za iste poslove, te se shodno tome kao uporedna grupa za utvrđivanje različitog postupanja u odnosu na tužitelje, ne mogu uzimati niti državni službenici i namještenici zaposleni u organima vlasti drugih kantona u Federaciji BiH, niti državni službenici i namještenici zaposleni u federalnim organima vlasti.

Različiti iznosi plata za državne službenike i namještenike koji obavljaju iste poslove u različitim kantonima, dakle, rezultat su ustavne raspodjele nadležnosti i različitih mogućnosti finansiranja svakog kantona pojedinačno. Razlike do kojih nužno dolazi usljed primjene navedene ustavne i zakonske regulative, po ocjeni ovog suda nisu ni neobjektivne, nerazumne niti neopravdane.

Nasuprot tvrdnjama revidenata, prvostepeni sud je pravilno rasporedio teret dokazivanja u ovoj pravnoj stvari, o čemu je i drugostepeni sud dao argumentovano obrazloženje u posljednjem pasusu na strani 4 svoje odluke. Revidenti su propustili dokazati, u stepenu vjerovatnosti, da su zbog neke svoje karakteristike, kao zaštićenog osnova, bili izloženi različitom tretmanu u odnosu na druge osobe koje se nalaze u sličnoj ili uporednoj situaciji. Tek da su to učinili, u skladu s odredbom člana 15. Zakona o zabrani diskriminacije, teret dokazivanja suprotnog (da situacija nije slična ili uporedna, da se razlika ne temelji na

zaštićenom osnovu), odnosno dokazivanja da postoji opravdanje za različito postupanje - prešao bi na tuženog.

Imajući u vidu sve navedeno, ovaj sud nalazi da ostali revizijski prigovori nisu od odlučnog značaja sa aspekta predmeta spora, pa ih ovaj sud nije posebno obrazlagao.

Kako ne postoje razlozi zbog kojih je revizija izjavljena, kao ni razlog na koji ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, revizija tužitelja M.B., B.M. i M. je odbijena kao neosnovana, primjenom odredbe člana 248. Zakona o parničnom postupku.

Zahtjev revidenata za naknadu troškova sastava revizije odbijen je na osnovu odredbe člana 397. stav 1. u vezi sa članom 386. stav 1. Zakona o parničnom postupku, jer revidenti nisu postigli uspjeh u revizijskom postupku.

Predsjednica vijeća
Mirsada Čaušević-Dučić, s.r.